

Самостійна робота № 1 з латинської мови та медичної термінології для студентів I курсу медичного факультету на I семестр

Тема: Вступ. Фонетика. Алфавіт. Класифікація голосних і приголосних. Дифтонги. Диграфи. Буквосполучення.

Мета: Запам'ятати назви та написання букв латинського алфавіту; навчитися вимовляти звуки, що позначаються цими буквами; навчитися вимови буквосполучень.

Рекомендована література:

1. Латинська мова з основами рецептури і клінічної термінології / О. М. Беляєва, І. М. Сологор – Київ: ВСВ «Медицина», 2011. – 256с.
2. Латинська мова і основи медичної термінології / Л. Ю. Смольська, О. Г. Пилипів, П. А. Содомора та ін.; за ред. Л. Ю. Смольської. – К.: ВСВ «Медицина», 2008. – 356с.
3. Латинська мова і основи медичної термінології / М. І. Гуцол, І. М. Зобнів, О. В. Рудик, Ю. С. Чопик. – Івано-Франківськ, 2012. – 343с.
4. Латинский язык и основы медицинской терминологии / Л. Ю. Смольская, П. А. Содомора, Дз. Ю.Коваль-Гнатив, и др.; под ред. Л. Ю. Смольской. – К.: ВСИ «Медицина», 2011.– 456с.
5. The Latin Language and Medical Terminology Basics / Edited by Associate Professor, PhD L. Yu. Smolska. - Kyiv: AUS “Medicine”, 2010. – 400 p.

Завдання для самостійного опрацювання:

1. Написати латинськими буквами: холе, дозіс, лінгва, нервус, цервікс, ульна, ляк, косталіс, спінозус, обліквус, резекціо, нігіль, схема, сквамозус, кверкус, плеура, каліум, анімаль, пнеумонія, процессус, гепар, спеціес, вірус, максімус, зона, сангвіс, еміненція, харта, фебріс, секале, еупное, коммоціо, клініка, радіус, кваліс, ангвіс, субстанція, спланхнологія, акціо, дозіс, лябор, пауза, неурітіс, гідраргірум, везіка, зігома, люксаціо, люмбаліс, льобулюс, ноксіус, юнктура, фреквенс, аурікуля, пункціо, трілінгвіс, трохантер, хірургус, унгвентум, кокво, організмус, аутоінтоксікаціо, каверна, центум, аускультацио, фауцес, псевдомембрана, аер, ціліум, критікус, коквере, герба, медулля, роза, екстензор, менінкс, квотідіе, антїквус, сублінгваліс, хондрос, дігестіо, унгвіс, аппендікс, ботулізмус, трохантер, гірудо, гльобулюс, зімаза, пнеуматікус, екзакте, зігоматікус, квотідіе, консвєтудо, пальпацио, ауріс, аквозус, арахноідеус, базіс, калькс, целлюля, кляуструм, цінкум, узус, трахеа, кверкус, неурокраніум, єюnum, аурікуля, цїто, зона, рефлексус, адюванс, екваліс, апекс, артеріозус, базіляріс, каналікулус, церебеллум, кохлеар, ваза, трансфузіо, токсікус, квіндецім, нутріціус, пікс, неврозіс, аудітус, артеріозус, артікуляціо, біфуркаціо, канцер, церебрум, вертекс, транзітус, квінкве, протуберанція, юкундус, неурітіс.

Самостійна робота № 2 з латинської мови та медичної термінології для студентів I курсу медичного факультету на I семестр

Тема: Фонетика. Довгота і короткість. Наголос.

Мета: Навчитися ставити наголос у латинських словах та правил довготи і короткості голосних.

Рекомендована література:

1. Латинська мова з основами рецептури і клінічної термінології / О. М. Беляєва, І. М. Сологор – Київ: ВСВ «Медицина», 2011. – 256с.
2. Латинська мова і основи медичної термінології / Л. Ю. Смольська, О. Г. Пилипів, П. А. Содомора та ін.; за ред. Л. Ю. Смольської. – К.: ВСВ «Медицина», 2008. – 356с.
3. Латинська мова і основи медичної термінології / М. І. Гуцол, І. М. Зобнів, О. В. Рудик, Ю. С. Чопик. – Івано-Франківськ, 2012. – 343с.
4. Латинский язык и основы медицинской терминологии / Л. Ю. Смольская, П. А. Содомора, Дз. Ю.Коваль-Гнатив, и др.; под ред. Л. Ю. Смольской. – К.: ВСИ «Медицина», 2011.– 456с.
5. The Latin Language and Medical Terminology Basics / Edited by Associate Professor, PhD L. Yu. Smolska. - Kyiv: AUS “Medicine”, 2010. – 400 p.

Завдання для самостійного опрацювання:

1. **Визначити довготу чи короткість другого складу, поставити наголос:** insufficientia, unguentum, ventriculus, malignus, solubilis, ascendens, coracoideus, malleolus, maxilla, glandularis, instrumentum, sanguineus, lymphaticus, reflexus, tuberalis, papillae, complexus, sanabilis, Oryza, tuberculum, malaria, contraho, dilutus, linea, spongiosus, fibula, anhydrus, fissura, cranium, foveola, oculistae, Glycyrrhiza, squamosus, facies, fractura, pharmaceuta, gangraena, costalis, extraho, sagittalis, vertebralis, reflexus, palatinus, elephas, fractura, chamomillae, sublingualis, ulnaris, reliquum, clavicula.
2. **Враховуючи місце наголосу, позначити довготу чи короткість другого складу:** lobulátus, commissúra, centrális, cardíacus, rátio, denticulátus, nódulus, stómachus, squamósus, cuboídeus, vegetábilis, mediánus, calvária, strictúra, cerebéllum, cutícula, mortális, régio, lámína, palatínus, respirátio, colúmna, thorácicus, mórtuus, maxílla, dilatatórium, spúrius, cícatríx, tonsílla, capilláris, combustionális, fibula, pneumonía, tuberósitas, epiglóttis, irritátio, ampúlla, haemorrhágicus, alvéolus, mucósus, positúra, mucósus, redressátio, coronális, hypoglóssus, tróphicus, chiásma, línea, chirúrgicus, pelvínus, medúlla, cutícula.

Самостійна робота № 3 з латинської мови та медичної термінології для студентів I курсу медичного факультету на I семестр

Тема: Поняття “науковий термін”. Структура анатомо – гістологічних термінів. Граматичні категорії іменника, характеристика відмін, словникова форма іменників, визначення основи іменника, називний і родовий відмінок, їх роль у побудові термінів. Неузгоджене означення, способи перекладу.

Мета: Навчитися визначати структуру анатомічного терміна; орієнтуватися у граматичних формах слів, що складають анатомічний термін.

Рекомендована література:

1. Латинська мова з основами рецептури і клінічної термінології / О. М. Беляєва, І. М. Сологор – Київ: ВСВ «Медицина», 2011. – 256с.
2. Латинська мова і основи медичної термінології / Л. Ю. Смольська, О. Г. Пилипів, П. А. Содомора та ін.; за ред. Л. Ю. Смольської. – К.: ВСВ “Медицина”, 2008. – 356с.
3. Латинська мова і основи медичної термінології / М. І. Гуцол, І. М. Зобнів, О. В. Рудик, Ю. С. Чопик. – Івано-Франківськ, 2012. – 343с.
4. Латинский язык и основы медицинской терминологии / Л. Ю. Смольская, П. А. Содомора, Дз. Ю.Коваль-Гнатив, и др.; под ред. Л. Ю. Смольской. – К.: ВСИ «Медицина», 2011.– 456с.
5. The Latin Language and Medical Terminology Basics / Edited by Associate Professor, PhD L. Yu. Smolska. - Kyiv: AUS “Medicine”, 2010. – 400 p.

Завдання для самостійного опрацювання:

1. **Дописати закінчення, перекласти:** fovea dent..., apertūra thorac..., cartilago sept... nas..., tuberositas muscul..., cavitas thorac..., lamina arc... vertebr..., corpus stern..., crista capit..., facies tubercul... cost..., incisura scapul..., tuberculum muscul..., canalis dent..., arcus vertebr..., spina scapul..., collum cost..., arteria cerebr..., os coccyg..., facies tubercul... cost..., vena port..., ligamentum capit..., musculus coll..., os coccyg..., canalis radic..., facies angul... vertebr..., arteria cerebr..., pediculus arc... vertebr..., processus vertebr...

2. **Перекласти анатомічні терміни латинською мовою, подати схему:** горбок м’яза, кут грудини, зв’язка головки стегна, шийка плеча, пластинка зуба, гребінь головки ребра, відросток хребця, верхівка кістки, шийка лопатки, м’яз шиї, основа черепа, пластинка дуги хребця, артерія лопатки, кістка куприка, ніжка дуги хребця, порожнина грудини, зв’язка головки хребта, тіло грудини, хрящ перегородки носа, дуга хребця, основа черепа, ямка головки кістки, канал нерва, головка стегнової кістки, горбистість м’яза, поверхня кута хребця.

Самостійна робота № 4 з латинської мови та медичної термінології для студентів I курсу медичного факультету на I семестр

Тема: Граматичні категорії прикметника, поділ на групи. Родові закінчення, визначення основи. Узгоджене означення.

Мета: Вивчити граматичні категорії прикметника; навчитися визначати прикметник в анатомічній термінології; навчитися перекладу латинською мовою терміна, до складу якого входить прикметник.

Рекомендована література:

1. Латинська мова з основами рецептури і клінічної термінології / О. М. Беляєва, І. М. Сологор – Київ: ВСВ «Медицина», 2011. – 256с.
2. Латинська мова і основи медичної термінології / Л. Ю. Смольська, О. Г. Пилипів, П. А. Содомора та ін.; за ред. Л. Ю. Смольської. – К.: ВСВ “Медицина”, 2008. – 356с.
3. Латинська мова і основи медичної термінології / М. І. Гуцол, І. М. Зобнів, О. В. Рудик, Ю. С. Чопик. – Івано-Франківськ, 2012. – 343с.
4. Латинский язык и основы медицинской терминологии / Л. Ю. Смольская, П. А. Содомора, Дз. Ю.Коваль-Гнатив, и др.; под ред. Л. Ю. Смольской. – К.: ВСИ «Медицина», 2011.– 456с.
5. The Latin Language and Medical Terminology Basics / Edited by Associate Professor, PhD L. Yu. Smolska. - Kyiv: AUS “Medicine”, 2010. – 400 p.

Завдання для самостійного опрацювання:

1. **Дописати закінчення, перекласти:** arteria profund..., arcus dental..., cornu min..., os palatin..., facies anter..., meatus acustic..., tuberculum min..., musculus anter..., fascia masseteric..., labium infer..., concha nasal..., musculus transvers..., ductus sublingual..., os brev..., clavicula dextr..., nervus masseteric..., comu maj..., facies articular..., costa long..., ductus dental..., foramen occipital..., ligamentum brev..., ala min..., fossa canin..., comu coccyg..., ductus infer..., tuberculum maj..., caries profund...

2. **Узгодити прикметник з іменником за схемою SnAn, перекласти:** потилична кістка, різцевий отвір, великий горб, зубна дуга, малий виличний м'яз, приносна судина, нижня протока, суглобова поверхня, глибока зв'язка, круглий отвір, великий ріг, під'язиковий нерв, собача ямка, малий горбик, постійний зуб, потилична артерія, піднебінна борозна, жувальний нерв, зубна протока, передня поверхня, малий ріг, піднебінний отвір, кам'янисто-барабанна щілина, мала дуга, носова раковина, великий отвір, міжзубний простір, задня поверхня, слуховий хід, задня гілка, коротке ребро, різцевий шов.

Самостійна робота № 5 з латинської мови та медичної термінології для студентів I курсу медичного факультету на I семестр

Тема: Морфологічна і синтаксична структура багатослівного анатомічного терміна з різними типами означень. Поточний тестовий контроль.

Мета: Навчитися утворювати дво- та багаточленні анатомічні терміни з узгодженим і неузгодженим означенням та вміти правильно перекладати їх українською мовою.

Рекомендована література:

1. Латинська мова з основами рецептури і клінічної термінології / О. М. Беляєва, І. М. Сологор – Київ: ВСВ «Медицина», 2011. – 256с.
2. Латинська мова і основи медичної термінології / Л. Ю. Смольська, О. Г. Пилипів, П. А. Содомора та ін.; за ред. Л. Ю. Смольської. – К.: ВСВ «Медицина», 2008. – 356с.
3. Латинська мова і основи медичної термінології / М. І. Гуцол, І. М. Зобнів, О. В. Рудик, Ю. С. Чопик. – Івано-Франківськ, 2012. – 343с.
4. Латинский язык и основы медицинской терминологии / Л. Ю. Смольская, П. А. Содомора, Дз. Ю.Коваль-Гнатив, и др.; под ред. Л. Ю. Смольской. – К.: ВСИ «Медицина», 2011.– 456с.
5. The Latin Language and Medical Terminology Basics / Edited by Associate Professor, PhD L. Yu. Smolska. - Kyiv: AUS “Medicine”, 2010. – 400 p.

Завдання для самостійного опрацювання:

1. **Перекласти терміни українською мовою, вказати словникову форму іменників та прикметників:** lamīna laterālis processus pterygoidei, pia mater encephāli, fovea capitis ossis femōris, musculus palmaris brevis, ligamentum mallei laterale, bursa subtendinea musculi tricipitis brachii, musculus transversus perinei superficialis, fovea costalis processus transversi, dura mater encephali, margo occipitalis ossis temporalis, tuberositas glutea femoris, tuberculum anterius vertebrae cervicalis, concha nasalis inferior, foramen apicis dentis, tuberculum articulare ossis temporalis, facies temporalis alae majoris, processus lateralis mallei, foramen apicis dentis, canalis nervi hypoglossi, apex ossis sacri.
2. **Перекласти латинською мовою та схематично пояснити склад анатомічних термінів:** внутрішнє сонне венозне сплетіння, передня поверхня кам'янистої частини, сухожилкова дуга фасції таза, вертлюгова сумка великого сідничного м'яза, нижня складка порожнистої вени, канал лицевого нерва, глибока поперечна п'ясткова зв'язка, верхній отвір грудної клітки, зовнішній косий м'яз живота, борозна верхньої кам'янистої пазухи, поперечний остистий суглобовий відросток, задній край кам'янистої частини, поперечний гребінь внутрішнього слухового ходу, верхня вена мозочка, борозна середньої скроневої артерії, вроджений дивертикул сечового міхура.

Самостійна робота № 6 з латинської мови та медичної термінології для студентів I курсу медичного факультету на I семестр

Тема: Іменники I відміни. Лексика. Вирази. Грецькі іменники I відміни. Найбільш вживані прийменники з Acc. і Abl.

Мета: Навчитися визначати іменники I відміни; вивчити грецькі іменники I відміни та найбільш вживані прийменники з Acc. і Abl.

Рекомендована література:

1. Латинська мова з основами рецептури і клінічної термінології / О. М. Беляєва, І. М. Сологор – Київ: ВСВ «Медицина», 2011. – 256с.
2. Латинська мова і основи медичної термінології / Л. Ю. Смольська, О. Г. Пилипів, П. А. Содомора та ін.; за ред. Л. Ю. Смольської. – К.: ВСВ “Медицина”, 2008. – 356с.
3. Латинська мова і основи медичної термінології / М. І. Гуцол, І. М. Зобнів, О. В. Рудик, Ю. С. Чопик. – Івано-Франківськ, 2012. – 343с.
4. Латинский язык и основы медицинской терминологии / Л. Ю. Смольская, П. А. Содомора, Дз. Ю.Коваль-Гнатив, и др.; под ред. Л. Ю. Смольской. – К.: ВСИ «Медицина», 2011.– 456с.
5. The Latin Language and Medical Terminology Basics / Edited by Associate Professor, PhD L. Yu. Smolska. - Kyiv: AUS “Medicine”, 2010. – 400 p.

Завдання для самостійного опрацювання:

1. **Перекласти анатомічні терміни, поставити в Nom., Gen. sing:** крилоподібна ямка, коса лінія, порожниста вена, права вінцева артерія, турецьке сидло, щільна речовина, поперечна артерія, власна печінкова артерія, соскоподібна вирізка, глибока вена, губчаста речовина, щитовидна артерія, кам’яниста ямочка, лімфатична заслінка, клинопіднебінна вирізка, ліва коронарна артерія, барабанна вирізка, глибока вена, зовнішня пластинка, підколінна артерія, решітчаста пластинка, іклова ямка, внутрішня капсула, серцева артерія, човноподібна ямка, крилопіднебінна вирізка, волокниста оболонка, велика серцева вена, барабанна ость, піднебінний гребінь, глибока вена язика.

2. **Перекласти анатомічні терміни, поставити в Nom., Gen. plur:** затульна перетинка, вертлюгова ямка, клубова артерія, затульна фасція, двочеревцева ямка, проміжна лінія, затульна фасція, різцевийсосок, поперечний гребінь, справжнє ребро, печінкова артерія, глоткове шво, надостна ямка, поперечне волокно, грудна аорта, темне ядро шва, куприкова ямка, різцевий сосок, шорстка лінія, кам’янонижньощелепне шво, зовнішній отвір, підшкірна вена, середня ямка, середньомозкова артерія, шлункова вена, підостьова ямка, лімфатична заслінка, глибока сумка, сіднична вирізка, несправжнє ребро, клубовий гребінь, вертлюгова ямка, трапецієподібна лінія, щільна речовина, шорстка лінія.

3. **Провідніяти у Sing. та Plur.:** systole, es, f – систола; raphe, es, f – шов, chole, es, f – жовч; ascites, ae, m – червона водянка; diabetes, ae, m – діабет.

4. **Перекласти латинською мовою:** під язиком; під язик; на хребті; з товаришем; між хребцями; з клітин; у воду; у воді; на зовнішню пластинку; на нижній щелепі, на верхній щелепі; через артерії; при ангіні; після кровотечі; про медицину; від трахеї; без причини; біля черепного склепіння; після смерті; всередині артерії; навколо вени.

5. **Запам'ятати вирази:** (2: ст. 43)

Самостійна робота № 7 з латинської мови та медичної термінології для студентів I курсу медичного факультету на I семестр

Тема: Іменники II відміни: чоловічий та середній рід. Лексика. Сталі вирази. Суфікси.

Мета: Навчитися визначати іменники II відміни та відмінювати їх; вивчити винятки та грецькі іменники II відміни; засвоїти лексичний мінімум.

Рекомендована література:

1. Латинська мова з основами рецептури і клінічної термінології / О. М. Беляєва, І. М. Сологор – Київ: ВСВ «Медицина», 2011. – 256с.
2. Латинська мова і основи медичної термінології / Л. Ю. Смольська, О. Г. Пилипів, П. А. Содомора та ін.; за ред. Л. Ю. Смольської. – К.: ВСВ “Медицина”, 2008. – 356с.
3. Латинська мова і основи медичної термінології / М. І. Гуцол, І. М. Зобнів, О. В. Рудик, Ю. С. Чопик. – Івано-Франківськ, 2012. – 343с.
4. Латинский язык и основы медицинской терминологии / Л. Ю. Смольская, П. А. Содомора, Дз. Ю.Коваль-Гнатив, и др.; под ред. Л. Ю. Смольской. – К.: ВСИ «Медицина», 2011.– 456с.
5. The Latin Language and Medical Terminology Basics / Edited by Associate Professor, PhD L. Yu. Smolska. - Kyiv: AUS “Medicine”, 2010. – 400 p.

Завдання для самостійного опрацювання:

1. **Перекласти анатомічні терміни, поставити в Nom, Gen. sing.:** затульна гілка, вінцева борозна, поперечний діаметр, кісткове піднебіння, глибока гілка, піднебінна борозна, шийка лопатки, глибока поперечна плеснова зв’язка, двочеревцевий м’яз, зап’ясткова борозна, поперечна ободова кишка, кут верхньої щелепи, правий шлуночок, косий м’яз, клубовий горбок, дно шлунка, поперечний нерв, головка ребра, праве передсердя.

2. **Перекласти анатомічні терміни в Nom, Gen. plur:** жовта зв’язка, шлункове дно, зовнішня губа, переднє тім’ячко, перегородка язика, волокнисте кільце, кут нижньої щелепи, венозна борозна, глибокий вузол, міжвенний горбок, плоский м’яз, м’яз спини, крило носа, спинка язика, шийка лопатки, глибока артерія плеча, надколінна борозна, кут ока, ядро додаткового нерва, двочеревцевий м’яз, глибока гілка, головка ребра.

3. **Дописати закінчення, перекласти:** atrium dextr..., labium intern..., rami profund..., musculus plan..., palatum dur..., nervus olfactori..., ligamenta flav..., rami cardiac..., ramus saphen..., vestibulum nas..., nodule vegetativ..., intestinum crass..., vestibulum nas..., nucleus nerv... accessori..., cubitus dext..., nervus transvers..., sulci palatin..., nodi lymphatic..., ligamentum lat..., fundus ventricul..., musculus masseteric..., labium intern..., cingulum arteri... cerebr...

4. **Перекласти латинською мовою, звернути увагу на керування прийменників:** через пряму кишку, до шийки, між губами та щоками, під головкою ребра, до гілки нижньої щелепи, всередині лунки, між пальцями, перед очима, над шлунком, при шиї, між м'язами, всередині нерва, від борозни, на вузлі, з пальця, біля ока, на головці, з частки, всередині плеча, у зв'язці, під кишкою, над губою, всередині тім'ячка, на спинці, у кільці.

5. **Змінити число, перекласти:** brachiōrum, vestibuli, cingula, diametro, collis, atrio, bulbo, nasi, acromia, fundis, cubiti, radios, lobōrum, cibi, encephali, labiis, intestina, angulus, ganglion, ventriculis, nasi, numeros, brachia, nervo, morbōrum, angulos, diametros, gangliis, oculōrum, vestibula, ligamento, coli, diametrum, sulcos, skeleti, intestinōrum, fonticulo, capitulum, recti, nervorum, musculos.

6. **Визначити суфікси іменників II відміни, пояснити їхнє значення:** alveolus, rheumatismus, ligamentum, periculum, malleolus, tuberculum, fonticulus, hypnotismus, anulus, organismus, fundamentum, capitulum.

7. (2: § 30, ст. 50)

Самостійна робота № 8 з латинської мови та медичної термінології для студентів I курсу медичного факультету на I семестр

Тема: Системне вивчення прикметників 1 групи. Лексика. Дієприкметники минулого часу пасивної форми. Лексика. Суфікси. Сталі вирази.

Мета: Вивчити словникову форму прикметників 1-ї групи та парадигму відмінювання прикметників; засвоїти принципи узгодження.

Рекомендована література:

1. Латинська мова з основами рецептури і клінічної термінології / О. М. Беляєва, І. М. Сологор – Київ: ВСВ «Медицина», 2011. – 256с.
2. Латинська мова і основи медичної термінології / Л. Ю. Смольська, О. Г. Пилипів, П. А. Содомора та ін.; за ред. Л. Ю. Смольської. – К.: ВСВ «Медицина», 2008. – 356с.
3. Латинська мова і основи медичної термінології / М. І. Гуцол, І. М. Зобнів, О. В. Рудик, Ю. С. Чопик. – Івано-Франківськ, 2012. – 343с.
4. Латинский язык и основы медицинской терминологии / Л. Ю. Смольская, П. А. Содомора, Дз. Ю.Коваль-Гнатив, и др.; под ред. Л. Ю. Смольской. – К.: ВСИ «Медицина», 2011.– 456с.
5. The Latin Language and Medical Terminology Basics / Edited by Associate Professor, PhD L. Yu. Smolska. - Kyiv: AUS “Medicine”, 2010. – 400 p.

Завдання для самостійного опрацювання:

1. **Перекласти латинською мовою анатомічні терміни, поставити у Nom. та Gen. sing.:** поперечний піднебінний шов, кісткове піднебіння, нервовий вузол, сечотворний орган, різцевий сосок, зовнішня вена очного яблука, жовта зв'язка, товста кишка, барабанний каналець, довгасти мозок, губчаста речовина, грудна аорта, глибока пластинка, плоский м'яз, ядро додаткового нерва, жувальна горбистість, кісткова перегородка, лімфатична заслінка, крижовий кут, щільна речовина.
2. **Змінити число:** aorta thoracica, costas spurias, nodūli lymphatici, fossis caninis, musculis rectis, scapūlae dextrae, ligamenta flava, angūlos mastoideos, sulci carotici, lineārum ischiadicārum, labii externi, nervos transversos, suturas squamosas, labia externa, nervōrum opticōrum, ganglii lymphatici, arterias circumflexas, canalicūlos tympanicos, atria dextra, fibra nervōsa, capsūlas internas, fonticūlos mastoideos, venas cavas, valvūlis lymphaticis, bursae subcutaneae.
3. **Перекласти латинською мовою:** під правим оком, на твердому піднебінні, від лімфатичного вузла, всередині іклової ямки, над схрещеною зв'язкою, на товсту кишку, для піднебінного мигдалика, вище грудної аорти, над лівим оком, нижче переднього тім'ячка, від волокнистого кільця, за двочеревцевим м'язом, під правою лопаткою, всередині порожнистої вени, від внутрішньої губи, з жовтою зв'язкою, над лівою лопаткою.

4. Утворити прикметники першої групи, додаючи суфікси: a) -os, -lent; b) -id (eus); c) -in-, -ic-; d) -e (us), -ace (us); e) -id (us); f) -at-:

a) ulcus, eris, n – виразка; arteria, ae, f – артерія; fibra, ae, f – волокно; caries, ei, f – карієс; bilis, is, f – жовч; caverna, ae, f – печера; virus, i, n – отрута.

b) corona, ae, f – корона; sphaera, ae, f – шар; pteryx, ygos (гр.) – крило; cricos (гр.) – перстень.

c) splen, enis, m – селезінка; lepus, oris, n – заєць; gaster, tris, f – шлунок; hepar, atis n – печінка; palatum, i, n – піднебіння; tympanum, i, n – барабан; pelvis, is, f – таз; pancreas, atis, n – підшлункова залоза; zygoma, atis, n – вилиця.

d) cossux, ygis, m – куприк; oesophagus, i, m – стравохід; meninx, ingis, f – мозкова оболонка; membrana, ae, f – перетинка; pharynx, yngis, f – глотка; cornea, ae, f – рогівка; os, ossis, n – кістка.

e) luceo, ere – світити; candeo, ere – бути білим; caleo, ere – бути теплим; splendeo, ere – блищати, відзначатися.

f) digitus, i, m – палець; cauda, ae, f – хвіст; dens, dentis, m – зуб; cuspis, idis, f – зубець; penna, ae, f – крило; caput, itis, n – голова; luna, ae, f – місяць.

5. (2: § 39, ст. 62)

Самостійна робота № 9 з латинської мови та медичної термінології для студентів I курсу медичного факультету на I семестр

Тема: Практичні навички змістових модулів 1-2.

Рекомендована література:

1. Латинська мова з основами рецептури і клінічної термінології / О. М. Беляєва, І. М. Сологор – Київ: ВСВ «Медицина», 2011. – 256с.
2. Латинська мова і основи медичної термінології / Л. Ю. Смольська, О. Г. Пилипів, П. А. Содомора та ін.; за ред. Л. Ю. Смольської. – К.: ВСВ “Медицина”, 2008. – 356с.
3. Латинська мова і основи медичної термінології / М. І. Гуцол, І. М. Зобнів, О. В. Рудик, Ю. С. Чопик. – Івано-Франківськ, 2012. – 343с.
4. Латинский язык и основы медицинской терминологии / Л. Ю. Смольская, П. А. Содомора, Дз. Ю.Коваль-Гнатив, и др.; под ред. Л. Ю. Смольской. – К.: ВСИ «Медицина», 2011.– 456с.
5. The Latin Language and Medical Terminology Basics / Edited by Associate Professor, PhD L. Yu. Smolska. - Kyiv: AUS “Medicine”, 2010. – 400 p.

Завдання для самостійного опрацювання:

1. **Дописати закінчення, перекласти терміни українською мовою, вказати словникову форму іменників та прикметників:** musculus transvers... perine... superficial..., fovea costal... process... transvers..., tunic... fibros... bulb... ocul..., lamīna laterāl... process... pterygoide..., ramus superficial..., arteri... transvers..., fovea capīt... oss... femōr..., margo occipital... oss... temporal..., tuberositas glute... femor..., tuberculum anter... vertebr... cervical..., process... cartilagin... sept... nas..., foramen apic... dent..., facies temporal..., al... major..., processus lateral... malle..., margo poster... part... petros..., canalis nerv... hypogloss..., lamina cribros... oss... ethmoidal..., facies articular... infer... vertebr..., tuberculum labi... superior..., cartilago nas... lateral..., facies lateral... oss... zygomatic...

2. **Перекласти латинською мовою та схематично пояснити склад анатомічних термінів:** кубічна суглобова поверхня, борозна верхньої кам'янистої пазухи, поперечний остистий суглобовий відросток, задній край кам'янистої частини, внутрішнє сонне венозне сплетіння, передня поверхня кам'янистої частини, сухожилкова дуга фасції таза, вертлюгова сумка великого сідничного м'яза, поперечний гребінь внутрішнього слухового ходу, верхня вена мозочка, борозна середньої скроневої артерії, права гілка власної печінкової артерії, різцевий м'яз верхньої губи, нижня складка порожнистої вени, поверхнева долонна венозна дуга, присередня пластинка крилоподібного відростка, різцевий м'яз верхньої губи.

Самостійна робота № 10 з латинської мови та медичної термінології для студентів I курсу медичного факультету на I семестр

Тема: Іменники III відміни. Знаходження основи, типи, парадигми всіх родів.

Мета: Сформувати вміння визначати іменники III відміни, тип іменників III відміни та узгоджувати прикметники I-II відмін з іменниками III відміни.

Рекомендована література:

1. Латинська мова з основами рецептури і клінічної термінології / О. М. Беляєва, І. М. Сологор – Київ: ВСВ «Медицина», 2011. – 256с.
2. Латинська мова і основи медичної термінології / Л. Ю. Смольська, О. Г. Пилипів, П. А. Содомора та ін.; за ред. Л. Ю. Смольської. – К.: ВСВ “Медицина”, 2008. – 356с.
3. Латинська мова і основи медичної термінології / М. І. Гуцол, І. М. Зобнів, О. В. Рудик, Ю. С. Чопик. – Івано-Франківськ, 2012. – 343с.
4. Латинский язык и основы медицинской терминологии / Л. Ю. Смольская, П. А. Содомора, Дз. Ю.Коваль-Гнатив, и др.; под ред. Л. Ю. Смольской. – К.: ВСИ «Медицина», 2011.– 456с.
5. The Latin Language and Medical Terminology Basics / Edited by Associate Professor, PhD L. Yu. Smolska. - Kyiv: AUS “Medicine”, 2010. – 400 p.

Завдання для самостійного опрацювання:

1. **Дописати закінчення Gen., перекласти:** basis os..., corpus uter..., apex dent..., basis pulmon..., apex femor..., apertura thorac..., facies tubercul... cost..., lamina dent..., cavitas thorac..., apex oss..., crista capit..., fovea dent..., os coccy..., foramen thorac..., crista capit... cost..., caput mandibul..., pediculus arc... vertebr..., vena cord..., vestibulum or..., caput oss...
2. **Перекласти анатомічні терміни латинською мовою:** корінь язика; верхівка кореня зуба; зв’язка головки стегна; гребінь головки ребра; канал нижньої щелепи; носова частина; малий вертлюг; сіднична кістка; грудинна суглобова поверхня; внутрішня потилична горбистість; отвір верхівки зуба; ямка головки стегна; верхівка крижової кістки; головка п’ясткової кістки; тіло сідничної кістки; середня ямка черепа; кістки пальців стопи; відросток горбка п’яти.
3. **Перекласти українською мовою:** foramen spinosum, pars squamosa, margo occipitalis, caput ossis metacarpi, foramen apicis dentis, apex ossis sacri, canalis nervi facialis, apertura thoracis superior, incisura ischiadica major, trochanter major, sulcus palatinus major, musculus rectus femoris, cavitas oris propria, apertura pelvis inferior, lamina dentis medialis, cartilago septi nasi, tuberculum ossis scaphoidei, cartilago nasi lateralis, articulatio transversa carpi, vena intercostalis superior dextra.

4. **Змінити число іменників:** capita; retibus; corpus; dentis; marginibus; pulmones; foramine; partes; foramina; reti; cartilaginem; apice; articulationes; cordis; animalis; percussione; corpus; fornix; tendinis; flexorum; corporibus; pulmones; pedis; tempore; auri; mortem; exemplari; pulmonem; cervix; trochanteribus; cartilaginibus; aurium; denti; rete; retium; flexor; cordem; tendine; partis; corpore; apicis; tuber; cordium.

5. **Узгодити прикметники з іменниками, перекласти:** os, ossis n – pelvinus, a, um; flos, floris m – albus, a, um; axis, is m – opticus, a, um; foramen, ĩnis n – palatinus, a, um; pars, partis f – lateralis, e; femur, ōris n – sinister, tra, trum; sanguis, ĩnis m – venosus, a, um; articulatio, ōnis f – compositus, a, um; cutis, is f
– siccus, a, um; vas, vasis n – lymphaticus, a, um; cor, cordis n – adiposus, a, um; caput, ĩtis n – latus, a, um; femur, ōris n – sinister, tra, trum; canalis, is m – incisivus, a, um; os, ossis n – frontalis, e; pars, partis f – lateralis, e; tendo, ĩnis m – conjunctivus, a, um; dolor, ōris m – acutus, a, um; tuber, ěris n – ischiadicus, a, um; pars, partis f – squamosus, a, um.

Самостійна робота № 11 з латинської мови та медичної термінології для студентів I курсу медичного факультету на I семестр

Тема: Узгодження прикметників I групи з іменниками III відміни.

Мета: Навчитися узгоджувати та перекладати прикметники I групи з іменниками III відміни.

Рекомендована література:

1. Латинська мова з основами рецептури і клінічної термінології / О. М. Беляєва, І. М. Сологор – Київ: ВСВ «Медицина», 2011. – 256с.
2. Латинська мова і основи медичної термінології / Л. Ю. Смольська, О. Г. Пилипів, П. А. Содомора та ін.; за ред. Л. Ю. Смольської. – К.: ВСВ «Медицина», 2008. – 356с.
3. Латинська мова і основи медичної термінології / М. І. Гуцол, І. М. Зобнів, О. В. Рудик, Ю. С. Чопик. – Івано-Франківськ, 2012. – 343с.
4. Латинский язык и основы медицинской терминологии / Л. Ю. Смольская, П. А. Содомора, Дз. Ю.Коваль-Гнатив, и др.; под ред. Л. Ю. Смольской. – К.: ВСИ «Медицина», 2011.– 456с.
5. The Latin Language and Medical Terminology Basics / Edited by Associate Professor, PhD L. Yu. Smolska. - Kyiv: AUS “Medicine”, 2010. – 400 p.

Завдання для самостійного опрацювання:

1. Узгодити прикметники з іменниками та перекласти українською мовою: femur, ōris n – sinister, tra, trum; pars, partis f – osseus, a, um; ren, renis m – dexter, tra, trum; canalis, is m – nutricius, a, um; flos, floris m – ruber, bra, brum; mater, tris f – durus, a, um; cor, cordis n – adiposus, a, um; paries, ētis m – mastoideus, a, um; os, ossis n – zygomaticus, a, um; articulatio, ōnis f – compositus, a, um; cartilago, ĩnis f – thyroideus, a, um; tuberositas, ātis f – latus, a, um; canalis, is m – nutricius, a, um; radix, icis f – longus, a, um; caput, ĩtis n – longus, a, um; systema, ātis n – lymphaticus, a, um; pes, pedis m – sinister, tra, trum; auris, is f – medius, a, um; homo, ĩnis m – sanus, a, um; tuber, ěris n – ischiadicus, a, um; axis, is m – opticus, a, um; foramen, ĩnis n – caecus, a, um; mucilago, ĩnis f – flavus, a, um; dens, dentis m – cariosus, a, um; extremitas, ātis f – longus, a, um; ulcus, ěris n – rotundus, a, um; caput, ĩtis n – latus, a, um; vas, vasis n – lymphaticus, a, um; corpus, ōris n – flavus, a, um.

Самостійна робота № 12 з латинської мови та медичної термінології для студентів I курсу медичного факультету на I семестр

Тема: Приголосний тип. Чоловічий рід. Винятки. Сталі вирази. Лексика.

Мета: Навчитися визначати приголосний тип та за закінченням Nom. Sing. - чоловічий рід іменників; навчитись узгоджувати прикметники 1-ї групи з іменниками чоловічого роду III відміни.

Рекомендована література:

1. Латинська мова з основами рецептури і клінічної термінології / О. М. Беляєва, І. М. Сологор – Київ: ВСВ «Медицина», 2011. – 256с.
2. Латинська мова і основи медичної термінології / Л. Ю. Смольська, О. Г. Пилипів, П. А. Содомора та ін.; за ред. Л. Ю. Смольської. – К.: ВСВ “Медицина”, 2008. – 356с.
3. Латинська мова і основи медичної термінології / М. І. Гуцол, І. М. Зобнів, О. В. Рудик, Ю. С. Чопик. – Івано-Франківськ, 2012. – 343с.
4. Латинский язык и основы медицинской терминологии / Л. Ю. Смольская, П. А. Содомора, Дз. Ю.Коваль-Гнатив, и др.; под ред. Л. Ю. Смольской. – К.: ВСИ «Медицина», 2011.– 456с.
5. The Latin Language and Medical Terminology Basics / Edited by Associate Professor, PhD L. Yu. Smolska. - Kyiv: AUS “Medicine”, 2010. – 400 p.

Завдання для самостійного опрацювання:

1. **Перекласти анатомічні терміни та пояснити спосіб утворення:** верхівка легені; горбок човноподібної кістки; кістки пальців стопи; тверда оболонка головного мозку; коса щілина легені; м’яка оболонка головного мозку; валок носа; пальці правої стопи; горб верхньої щелепи; верхівка лівої легені; глибокий м’яз-згинач пальців; серцева вирізка правої легені; гребінь головки ребра; права стопа; верхівка кореня зуба; ліва легеня; м’язи-підіймачі ребер; довгий м’яз-розгинач великого пальця; середня частка правої легені; верхівка серця; серцева вирізка лівої легені.

2. **Перекласти анатомічні терміни, поставити в Nom., Gen. sing. та Nom. і Gen. plur.:** м’яз-підіймач кута рота; крижова кістка; серцева вирізка легені; верхня частина правої легені; м’яз-розгинач мізинця; кістка плесна; м’яз-опускач носової перегородки; язичок лівої легені; довгий привідний м’яз; кістка нижньої кінцівки; верхівка легені; відвідний м’яз мізинця; середня частина правої легені; кістка заплесна; палець стопи; м’яз-обертач; кістка черепа; задня частка лівої легені.

3. **Змінити число:** os planum; pulmōne dextro; paries externus; durae matris; ossa cranii; musculi rotatores; ossa digitōrum; lobi pulmonum; abductores; omiss cuboidei; tubēris calcanei; hominum sanōrum; dura mater; lobus pulmonis; parietis

externi; pulmonis dextri; durae matri; musculōrum sphincterum; piae matris; ossa plana; musculos rotatores.

4. **Узгодити прикметники з іменниками, перекласти:** tuber + ischiadicus, a, um; sanguis + venosus, a, um; canalis + cardiacus, a, um; pancreas + accessorius, a, um; pes + dexter, tra, trum; axis + opticus, a, um; canalis + incisivus, a, um; dolor + acutus, a, um; pes + sinister, tra, trum; tumor + benignus, a, um.

5. **Перекласти латинською мовою, звернути увагу на керування прийменників:** для людей; з кісток; над лемешем; між легенями; всередині сечівника; із зуба; через стінку; біля серця; через горб; на стремінці; над ногами; всередині щічного м'яза; від надколінка; біля леміша; всередині стопи; під черевцем; над легенею; під ногу; для сечоводу; біля випрямляча; від згинача; на стінці; над надколінком; з людьми; на квітці; через рот; над кісткою; між горбом.

6. **Запам'ятати вирази:** (2: ст. 74)

Самостійна робота № 13 з латинської мови та медичної термінології для студентів I курсу медичного факультету на I семестр

Тема: Голосний тип, закінчення середнього роду. Винятки. Особливості відмінювання деяких слів середнього роду – vas, gramma etc. Лексика. Сталі вирази.

Мета: Навчитися визначати голосний тип та за закінченням Nom. Sing. - середній рід іменників; засвоїти лексичний мінімум іменників середнього роду III відміни; закріпити вміння перекладу термінів з узгодженим та неузгодженим означеннями.

Рекомендована література:

1. Латинська мова з основами рецептури і клінічної термінології / О. М. Беляєва, І. М. Сологор – Київ: ВСВ «Медицина», 2011. – 256с.
2. Латинська мова і основи медичної термінології / Л. Ю. Смольська, О. Г. Пилипів, П. А. Содомора та ін.; за ред. Л. Ю. Смольської. – К.: ВСВ «Медицина», 2008. – 356с.
3. Латинська мова і основи медичної термінології / М. І. Гуцол, І. М. Зобнів, О. В. Рудик, Ю. С. Чопик. – Івано-Франківськ, 2012. – 343с.
4. Латинский язык и основы медицинской терминологии / Л. Ю. Смольская, П. А. Содомора, Дз. Ю.Коваль-Гнатив, и др.; под ред. Л. Ю. Смольской. – К.: ВСИ «Медицина», 2011.– 456с.
5. The Latin Language and Medical Terminology Basics / Edited by Associate Professor, PhD L. Yu. Smolska. - Kyiv: AUS “Medicine”, 2010. – 400 p.

Завдання для самостійного опрацювання:

1. **Перекласти анатомічні терміни, поставити у Nom., Gen. sing.:** отвір верхівки зуба; права частка печінки; довгий м'яз голови; ниркова кора (кора нирки); пульпа селезінки; довга головка; отвір порожнистої вени; зовнішній косий м'яз живота; нервова система; артерія нирки; емалева призма; жирове тіло щоки; тіло шлунка; зв'язка головки стегна; поперечний м'яз живота; клітина печінки; права нирка; вена серця; венозна сітка; глибока вена стегна; ямка головки стегнової кістки; головка плеснової кістки; волокнистий відросток печінки; тіло міхура; зорове перехрестя.

2. Утворити анатомічні терміни, перекласти:

systema + digestorius, a, um; foramen + palatīnus, a, um; os + sacer, cra, crum; crus + longus, a, um; corpus + callosus, a, um; tuber + ischiadicus, a, um; crus + sinister, tra, trum; vulnus + periculosus, a, um; latus + dexter, tra, trum; corpus + adiposus, a, um + bucca; foramen + caecus, a, um + lingua; caput + planus, a, um; ligamentum + caput + femur; musculus + rectus, a, um + abdomen; capsula + adiposus, a, um + ren.

3. **Провідміняти словосполучення:** trauma periculosum – небезпечна травма, vas lymphaticum – лімфатична судина.

4. **Змінити число:** foramina, femōrum, cruris, reti, vulnera, calcāri, capita, abdominibus (Dat.), corporis, cordis, foraminum, vulneribus (Abl.), capitum, corpus, femori, capite, ren, hepate, capitis, foramina (Acc.), retibus (Dat.), foraminibus (Abl.), retia, cordi.

5. **Перекласти латинською мовою, звернути увагу на керування прийменників:** до голови, у селезінці, між нирками, для печінки, з молоком, у гомілку, біля отвору, з жовчі, у тілі, у сітці, за гребенем, через селезінку, від живота, про залози, через отвір, на діафрагмі, під потилицею, над призмою, у живіт, з печінки, на потилиці, для нирок, від стегна, з сіркою, у грудях, над скронею, про голову, біля пахвини, за діафрагмою, через нирку, для жовчі, у проміжку.

6. **Запам'ятати вирази:** (2: ст. 86)

Самостійна робота № 14 з латинської мови та медичної термінології для студентів I курсу медичного факультету на I семестр

Тема: Закінчення жіночого роду. Винятки. Лексика. Сталі вирази.

Мета: Навчитися визначати жіночий рід іменників III відміни; засвоїти лексичний мінімум іменників жіночого роду III відміни; закріпити вміння перекладу термінів з узгодженим та неузгодженим означеннями.

Рекомендована література:

1. Латинська мова з основами рецептури і клінічної термінології / О. М. Беляєва, І. М. Сологор – Київ: ВСВ «Медицина», 2011. – 256с.
2. Латинська мова і основи медичної термінології / Л. Ю. Смольська, О. Г. Пилипів, П. А. Содомора та ін.; за ред. Л. Ю. Смольської. – К.: ВСВ «Медицина», 2008. – 356с.
3. Латинська мова і основи медичної термінології / М. І. Гуцол, І. М. Зобнів, О. В. Рудик, Ю. С. Чопик. – Івано-Франківськ, 2012. – 343с.
4. Латинский язык и основы медицинской терминологии / Л. Ю. Смольская, П. А. Содомора, Дз. Ю.Коваль-Гнатив, и др.; под ред. Л. Ю. Смольской. – К.: ВСИ «Медицина», 2011.– 456с.
5. The Latin Language and Medical Terminology Basics / Edited by Associate Professor, PhD L. Yu. Smolska. - Kyiv: AUS “Medicine”, 2010. – 400 p.

Завдання для самостійного опрацювання:

1. *Перекласти анатомічні терміни, поставити у Nom., Gen. sing.:* кісткова частина; грудна порожнина; лускуватий край; лобкова ділянка; склепіння горла; вирізка підшлункової залози; лускувата частина; різцевий канал; ділянка хряща; хрящ гортані; щитовидний хрящ; суглоб стопи; справжня шкіра; хрящ перегородки носа; зовнішнє вухо; коса частина; склепіння шлунка; грудна частина; затульний канал; сіднична горбистість; задній край; пряма частина; м'яз – обертач ший; передній край; вісь кришталіка.

2. *Узгодити прикметники з іменниками, перекласти:* dens + serotinus, a, um; canalis + incisivus, a, um; cavitas + osseus, a, um; margo + interosseus, a, um; pancreas + accessorius, a, um; vas + lymphaticus, a, um; margo + interosseus, a, um; sanguis + venosus, a, um; vas + sanguineus, a, um; canalis + obturatorius, a, um; axis + pelvinus, a, um; cartilago + thyroideus, a, um; pars + osseus, a, um; tuberositas + massetericus, a, um; articulatio + interphalangeus, a, um; pars + periphericus, a, um; thorax + paralyticus, a, um; canalis + hyaloideus, a, um.

3. *Узгодити за схемою S_NS_G, перекласти:*

cortex + lens; substantia + lens; os + pubes; canalis + carpus; aponeurosis + lingua; axis + lens; pyramis + penis; glandula + cutis; fornix + pharynx; articulatio + pes; cartilago + larynx; apex + dens; incisura + pancreas; vagina + tendo.

4. **Перекласти латинською мовою, звернути увагу на керування прийменників:** після смерті, з необхідності, при операції, від початку, на склепінні, під зубом, від глотки, з сухожилками, для нігтів, під коренем, у вухо, для зубів, між коваделком, під п'яту, від лобка, між хрящами, про гортань, у грудній клітці, під підшлункову залозу, для куприка, від нігтя, у вусі, біля краю, з кров'ю, між зубами, у каналі, всередині грудної клітки, через хрящ, через канал, у гортані, над склепінням.

5. **Запам'ятати вирази:** (2: ст. 80)

Самостійна робота № 15 з латинської мови та медичної термінології для студентів I курсу медичного факультету на I семестр

Тема: Особливості відмінювання іменників грецького походження на “sis”, а також латинських слів типу febris та інші. Лексика. Сталі вирази.

Мета: Засвоїти особливості відмінювання іменників на “sis” та латинських слів типу febris.

Рекомендована література:

1. Латинська мова з основами рецептури і клінічної термінології / О. М. Беляєва, І. М. Сологор – Київ: ВСВ «Медицина», 2011. – 256с.
2. Латинська мова і основи медичної термінології / Л. Ю. Смольська, О. Г. Пилипів, П. А. Содомора та ін.; за ред. Л. Ю. Смольської. – К.: ВСВ «Медицина», 2008. – 356с.
3. Латинська мова і основи медичної термінології / М. І. Гуцол, І. М. Зобнів, О. В. Рудик, Ю. С. Чопик. – Івано-Франківськ, 2012. – 343с.
4. Латинский язык и основы медицинской терминологии / Л. Ю. Смольская, П. А. Содомора, Дз. Ю.Коваль-Гнатив, и др.; под ред. Л. Ю. Смольской. – К.: ВСИ «Медицина», 2011.– 456с.
5. The Latin Language and Medical Terminology Basics / Edited by Associate Professor, PhD L. Yu. Smolska. - Kyiv: AUS “Medicine”, 2010. – 400 p.

Завдання для самостійного опрацювання:

1. **Перекласти терміни латинською мовою, утворити Nom sing. і Gen. sing.:** основа нижньої щелепи; зорове перехрестя; автономна нервова система; внутрішня основа черепа; лобкове зрощення; основа фаланги; шийний лордоз; глибока лімфатична судина; основа черпакуватого хряща; кровоносна судина внутрішнього вуха; основа серця; синдесмоз черепа; апоневроз двоголового м'яза плеча; тазова фасція; піднебінний апоневроз; клино - кам'янистий синхондроз; судини судин.

2. **Узгодити прикметник з іменником за схемою $S_N A_N$, перекласти:**

syndesmosis + tympanostapedius, a, um; synchondrosis + sphenopetrosus, a, um; vas + sanguineus, a, um; anastomōsis + arteriovenōsus, a, um; chiasma + opticus, a, um; aponeurosis + plantaris, e; symphysis + pubicus, a, um; chiasma + tendineus, a, um; kyphosis + thoracicus, a, um; vas + sanguineus, a, um; systema + periphericus, a, um; systema + nervosus, a, um.

3. **Змінити число іменників:** vasorum, bases, pelvim, traumata, vasa, traumatis, scoliosium, lipomati, vase, tusses, trauma, vasis (Abl.), parenchymātis, pelvim, dosis (Gen.), pelvibus (Dat.), traumate, doses (Acc.), lipomatum, diagnosibus (Dat.), dosi (Dat.), tussium, traumati, pelvium, basi, febris (Gen.), pelvi (Dat.), lipomatis (Abl.), tussis (Nom.), lipomate, vasi.

4. **Перекласти латинською мовою, звернути увагу на керування прийменників:** для наркозу, під основою, через анастомоз, з травмою черепа, у синдесмозі, у лімфатичних і кровоносних судинах, на один прийом, під аденогіпофізом, з синхондрозом, через кровоносну судину, у нервовій системі, біля зорового перехрестя, для аналізу, з малорухомим суглобом, від основи, через симфіз, у лобкове зрощення, з кровоносними судинами, у синдесмозі черепа, під фасцією таза.

5. **Запам'ятати вирази:** (2: ст. 91)

Самостійна робота № 16 з латинської мови та медичної термінології для студентів I курсу медичного факультету на I семестр

Тема: Прикметники III відміни. Лексика. Сталі вирази. Узгодження з іменниками I, II, III відміни. Лексика. Дієприкметники теперішнього часу активного стану. Лексика. Вживання в анатомічній термінології. Ступені порівняння прикметників в медичній термінології.

Мета: Розрізнити прикметники 2-ї групи; утворювати терміни з узгодженими означеннями; узгоджувати *participium praesentis activi* з іменниками; відрізнити вищий та найвищий ступені порівняння від звичайного ступеня; утворювати *Gen. sing.* вищого ступеня порівняння; відмінювати прикметники у вищому ступені та узгоджувати їх з іменниками; утворювати ступені порівняння прикметників від різних основ; перекладати ступені порівняння прикметників у латинській анато-гістологічній термінології.

Рекомендована література:

1. Латинська мова з основами рецептури і клінічної термінології / О. М. Беляєва, І. М. Сологор – Київ: ВСВ «Медицина», 2011. – 256с.
2. Латинська мова і основи медичної термінології / Л. Ю. Смольська, О. Г. Пилипів, П. А. Содомора та ін.; за ред. Л. Ю. Смольської. – К.: ВСВ «Медицина», 2008. – 356с.
3. Латинська мова і основи медичної термінології / М. І. Гуцол, І. М. Зобнів, О. В. Рудик, Ю. С. Чопик. – Івано-Франківськ, 2012. – 343с.
4. Латинский язык и основы медицинской терминологии / Л. Ю. Смольская, П. А. Содомора, Дз. Ю.Коваль-Гнатив, и др.; под ред. Л. Ю. Смольской. – К.: ВСИ «Медицина», 2011.– 456с.
5. The Latin Language and Medical Terminology Basics / Edited by Associate Professor, PhD L. Yu. Smolska. - Kyiv: AUS “Medicine”, 2010. – 400 p.

Завдання для самостійного опрацювання:

1. **Перекласти у словниковій формі:** короткий, пронизний, черевний, відвідний, шийний, круглий, суглобовий, двоголовий, великогомілковий, щічний, тім'яний, нирковий, простий, гострий, верхньощелепний, висхідний, ребровий, протиставний, носовий, стрілоподібний, груднинний, постійний, стеговий, низхідний, вісцеральний.

2. **Узгодити прикметники з іменниками, перекласти:** *margo + mediālis, e; foramen + ethmoidālis, e; vertebra + sacrālis, e; dens + puter, tris, tre; arteria + comitans, ntis; os + sublinguālis, e; musculus + biceps, cipītis; canalis + cervicālis, e; pars + basilāris, e; colon + ascendens, ntis, regio + sacrālis, e; foramen + cerebrealis, e; nervus + mandibulāris, e; cornu + brevis, e; costa + fluctuans, ntis.*

3. **Дописати закінчення, перекласти:** *anguli buccal... (Nom. Pl.), facies anter..., dentium praemolar..., arteriae comitant..., nervi ischiadic..., ligamentum*

lateral... brev..., protuberantia mental... brev..., rami dental... (Gen. Sing.), ramus perfora..., arteriae fibular..., ganglia sacral..., tuberculum articular... ossis temporal..., sulci occipital... lateral... (Nom.Pl.), sutura cranial..., nervōrum cervical... (Gen. Pl.), ganglion nervi cranial..., venae temporal... profund... (Nom.Pl.), ossa temporal... lat..., facies anter..., rami perforant..., arteriae thoracic..., processus frontal... ossis maxillar...

4. **Перекласти терміни латинською мовою:** ребровий м'яз спини, висхідна ободова кишка, крижовий отвір, потиличні кістки, язикові залози, поворотна артерія, губні нерви, бічний хрящ носа, хребцевий отвір, міжреброві зв'язки, супровідна артерія, тильний горбок променевої кістки, черевна порожнина, короткі м'язи, хребцеві отвори, підборідний м'яз, супровідна артерія нерва, шийні хребці, овальний отвір, міжреброві зв'язки.

5. **Дописати закінчення, враховуючи керування прийменників, перекласти:** apud ram... bronchial..., sine dent... molar..., infra vertebr... abdominal..., in cost... fluctuant..., per arteri... descendent..., de vertebr... cervical..., per arteri... comitant..., in cavitat... abdominal..., apud line... temporal..., sine articulation... mandibular..., intra capsul... articular..., sub arteriā ascendent..., inter cost... fluctuant..., in oss... occipital...

6. (3: впр. 1-4, ст. 137)

7. **Запам'ятати вирази:** (2: ст. 99)

Самостійна робота № 17 з латинської мови та медичної термінології для студентів I курсу медичного факультету на I семестр

Тема: Вивчення іменників IV– V відміни. Винятки. Лексика. Сталі вирази. Поточний тестовий контроль модуля.

Мета: Засвоїти іменники IV-V відмін; навчитися узгоджувати прикметники з іменниками IV-V відмін; орієнтуватись у граматичних формах слів, які складають анатомічний термін.

Рекомендована література:

1. Латинська мова з основами рецептури і клінічної термінології / О. М. Беляєва, І. М. Сологор – Київ: ВСВ «Медицина», 2011. – 256с.
2. Латинська мова і основи медичної термінології / Л. Ю. Смольська, О. Г. Пилипів, П. А. Содомора та ін.; за ред. Л. Ю. Смольської. – К.: ВСВ “Медицина”, 2008. – 356с.
3. Латинська мова і основи медичної термінології / М. І. Гуцол, І. М. Зобнів, О. В. Рудик, Ю. С. Чопик. – Івано-Франківськ, 2012. – 343с.
4. Латинский язык и основы медицинской терминологии / Л. Ю. Смольская, П. А. Содомора, Дз. Ю.Коваль-Гнатив, и др.; под ред. Л. Ю. Смольской. – К.: ВСИ «Медицина», 2011.– 456с.
5. The Latin Language and Medical Terminology Basics / Edited by Associate Professor, PhD L. Yu. Smolska. - Kyiv: AUS “Medicine”, 2010. – 400 p.

Завдання для самостійного опрацювання:

1. **Перекласти, узгодити прикметник з іменником, поставити в N. та G. sing.:** лобова пазуха, скронева поверхня, передня дуга, крилоподібний відросток, малий ріг, печінкове сплетення, м'язовий відросток, зовнішня поверхня, потилична пазуха, поздовжня протока, слъзовий відросток, верхньощелепна пазуха, піднебінна поверхня, хребтове сплетення, великий ріг, носова поверхня, різцева протока.

2. **Дописати закінчення, перекласти:** meatus nasopharynge..., digiti man..., hiatus semilunar..., processus spinos..., cornu sacral..., cornu maj..., processus poster..., facies pancreatic..., arcus duct... thoracic..., plexus cavernos..., cornu sacral..., musculus articular... gen..., processus lateral..., recessus infer..., plexus basilar..., processus transvers..., facies intervertebral..., arcus tendine..., cornu frontal..., ductus submandibular...

3. **Перекласти тричленні анатомічні терміни:** долонні поверхні пальців, середній носовий хід, борозна поперечної пазухи, перегородка клиноподібних пазух, внутрішнє сонне сплетення, грудне аортальне сплетення, ніжка дуги хребця, нижня поверхня язика, суглобова сітка коліна, пазухи твердої оболонки, ліва легенева поверхня, верхня стрілова пазуха, піхвове венозне сплетення, закутки барабанної перетинки.

4. **Перекласти багаточленні анатомічні терміни, вказати схему їх утворення:** *facies inferior partis petrosae, hiatus canalis nervi petrosi majoris, facies lateralis anterior humeri, processus spinosus vertebrae thoracicae, plexus venosus vertebralis posterior, facies medialis dentis incisivi, sulcus sinus petrosi superioris, facies posterior partis petrosae, processus medialis tuberis calcanei, plexus venosus vertebralis anterior, lamina lateralis processus pterygoidei.*

5. **Перекласти латинською мовою:** на праве коліно, з м'язевої тканини, на лівому коліні, на долонну поверхню кисті, на ріжку матки, під дугою хребця, на лівій кисті, з нервової тканини, на ліве коліно, із зовнішньої поверхні, на зовнішній поверхні шкіри, над грудною протокою, на правому коліні, із внутрішньої поверхні, на правій кисті, під суглобом коліна, над задньою пазухою, на поверхні селезінки, на поверхні плеча, під печінкову протоку.

6. **Запам'ятати вирази:** (2: ст. 112)